

Kerngegevens gemeentelijk monument:

Monumentnummer	: GM105
Naam monument	: restanten voormalige brouwerij Theelen
Adres	: Hanssum 40b en 42
Postcode en plaats	: 6086 BV Neer
Kadastrale aanduiding	: NEE00 sectie M nr(s) 682 en 808
Coördinaten	: x: 197990 y: 363322
Bouwstijl	: Traditionele, negentiende-eeuwse bouwstijl
Kerndatering	: XIXd met oudere kern
Oorspronkelijke functie	: woonhuis en (voorraadkelder) brouwerij
Huidige functie	: woonhuis
Architect	: onbekend

Typering van het monument:

Woonhuis en voorraadkelders van de voormalige brouwerij Theelen.

Historie:

Uit de kadastrale minuut (1811-1832) blijkt dat op de plaats van het huidige pand reeds een brouwerij aanwezig was. In het kadastrale register wordt de naam Theelen vermeld.

In 1874 huwde de in Wanssum geboren en in Buggenum wonende Johannes Jacobus (Jacob) Vennekens met de Neerse Anna Margaritha Theelen. Het echtpaar nam in 1877 de brouwerij van Hendrik Tobben over, waarbij bierbrouwerij de naam in Brouwerij 't Anker kreeg. Het is niet bekend in hoeverre er een familie relatie bestond tussen Anna Margaritha Theelen en de brouwer Theelen die was gevestigd op het adres Hanssum 42. In de periode 1850-1940 telde Neer een drietal brouwerijen. Daarvan zijn brouwerij Vennekens te Hanssum en De Lindeboom de bekendste. Het is niet bekend of het pand Hanssum 42 destijds een zelfstandige brouwerij was of dat deze brouwerij (vanwege de mogelijke familie relaties) is opgegaan in de Vennekens brouwerij.

De kelder van het pand Hanssum 42 was in elk geval bedoeld om de voorraad van de brouwerij op te slaan. Tegen de voorgevel zijn nog onderdelen van de voormalige hijsinstallatie zichtbaar. Ook Hanssum 40 maakt vroeger deel uit van de brouwerij. Onder het huidige (recent vernieuwde) clubgebouw van de naastgelegen watersportvereniging zijn nog fragmenten van historische kelders aanwezig, die vroeger deel uitmaakten van de brouwerij.

Ruimtelijke context:

Neer is ontstaan bij een oude overgang van de Neerbeek, en bestond uit de kern Neer, met daaromheen een groot aantal gehuchten, zoals Hanssum. De oudste kern van Neer dateert mogelijk al uit de vroege middeleeuwen. Toch wordt het dorp pas in 1204 voor het eerst vermeld.

Omstreeks 1810 had Neer zich ontwikkeld tot een kern met dorpscentrum en een drietal bebouwingslinten in sterpatroon langs de huidige Engelmanstraat, de Bergerstraat en langs de Hoogstraat, via de Steeg tot en met de afslag naar Gerheggen op de Heldenseweg. Begin van de twintigste eeuw vond een verdere verdichting en uitbreiding van de bebouwingslinten langs de Engelmanstraat/Kruisstraat, de Bergerstraat, de Hoogstraat, Steeg en de Heldenseweg, en in geringere mate langs Eiland. Daarnaast ontstond in deze periode een redelijke mate van bouwactiviteit langs de Napoleonsweg.

Het pand Hanssum 42 dateert in de huidige verschijningsvorm uit het einde van de negentiende eeuw maar heeft wel een oudere kern. Het pand is gelegen aan het historische bebouwingslint van Hanssum. Het betreft een vrijstaand pand op ruime verkaveling, gelegen in de rooilijn.

Bouwmassa:

Het object bestaat uit een hoofdbouwmassa met een vernieuwde aanbouw aan de linkerkant. De hoofdbouwmassa heeft een rechthoekige plattegrond, evenwijdig aan de weg. De bouwmassa bestaat uit anderhalve bouwlaag, gedekt met een zadeldak, evenwijdig aan de weg. De latere aanbouw aan de linkerkant is niet verder beschreven en valt buiten de bescherming.

Dak:

Het zadeldak van de hoofdbouwmassa is gedekt met rode muldenpannen en voorzien van een eenvoudige houten bakgoot op de onderliggende gevel. Ter plaatse van de topgevels bevindt zich een dakoverstek met een boeiboord, afgedekt met een windveer.

Gevels:

Het pand is opgetrokken in donker rode baksteen, gemetseld in kruisverband en platvol gevoegd. Het pand is voorzien van een gepleisterde plint. Op de gevels is een aantal smeedijzeren muurankers aanwezig.

Voorgevel:

De symmetrische voorgevel bestaat uit drie venster- of gevelassen. De gevel heeft een één kelderlicht in de plint en wordt aan de bovenzijde beëindigd door een decoratieve daklijst met siermetselwerk. Op de begane grond heeft de gevel twee raamopeningen met segmentboogvormige ramen van kunststof met een bovenlicht en een roedeverdeling. De raamopeningen zijn voorzien van een gemetselde segmentboog en een hardstenen onderdorpel. De toegang met voordeur is centraal in de gevel geplaatst. De voordeur ligt verdiept in de gevel en is te bereiken via een hardstenen trap. Net als de ramen is de toegang voorzien van een gemetselde segmentboog. Onder de dakrand bevinden zich drie kleine raamopeningen met houten ramen voorzien van een roedeverdeling. De raamopeningen hebben een gemetselde segmentboog en onderdorpel. Alle ramen in deze gevel zijn recent vernieuwd.

Rechter zijgevel:

De symmetrische rechter zijgevel bestaat uit twee venster- of gevelassen. De gevel wordt aan de bovenzijde beëindigd door een topgevel met een uitgemetselde hoeksteen in de top. Bij de aansluiting met de voorgevel is in de rechter zijgevel een gemetselde opstand aanwezig van de toegang tot de voormalige voorraadruimte (kelder) van de brouwerij. Deze toegang is afgedekt met smeedijzeren luiken. Boven de kelderluiken bevinden zich nog delen van de smeedijzeren hijsinstallatie van de voormalige brouwerij. Op de begane grond heeft de gevel twee kunststoffen ramen die identiek zijn aan de ramen in de voorgevel bevinden. In de topgevel zijn twee kleinere raamopeningen aanwezig, voorzien van een roedeverdeling. De raamopeningen zijn voorzien van een gemetselde segmentboog en onderdorpel. Alle ramen in deze gevel zijn recent vernieuwd.

Interieur:

Onder het pand Hanssum 42 en onder het naastgelegen clubgebouw bevinden zich nog historische kelders, behorende bij de voormalige brouwerij. De kelder onder het pand Hanssum 42 bestaat uit drie delen en is grotendeels voorzien van gemetselde troggewelven op ijzeren balken en vloeren bestaande uit baksteenklinkers. De muren zijn witgepleisterd. De noordoostelijk gesitueerde kelderruimte heeft een tongewelf.

Ook onder het clubhuis van de watersportvereniging (Hanssum 40) zijn nog fragmenten van historische kelders aanwezig, die vroeger deel uit maakten van de brouwerij. Alleen in de meest oostelijke kelderruimte is het oorspronkelijke segmentboogvormig tongewelf behouden gebleven. Van de overige kelders van dit deel van de brouwerij resteert alleen het muurwerk, dat verder buiten de bescherming valt.

Erfafscheiding:

Niet van toepassing.

Bijzondere onderdelen:

De smeedijzeren kelderluiken en de overgebleven delen van de hijsinstallatie, de smeedijzeren muurankers en de decoratieve gemetselde elementen in de gevels.

Waardstelling:

Het object is van belang wegens zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap, cultuurhistorische waarde en meer in het bijzonder vanwege:

- de gaafheid van het object.
Het object wekt een oorspronkelijke indruk of heeft veranderingen ondergaan waarbij het oorspronkelijke beeld herkenbaar is gebleven.
- het object is ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving.
- de betekenis van het object als onderdeel van de historisch gegroeide nederzettingsstructuur, waarbij het oorspronkelijke beeld herkenbaar is gebleven.
- de betekenis van het object als relict van industrieel erfgoed
- de typologische, functionele, bouwtechnische en architectuurhistorische kenmerken van het streekeigen bouwen.
- de functionele zeldzaamheid in relatie tot de gaafheid van het object.
- de betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking als restant van een van de Neerse brouwerijen.

Bescherming:

Hanssum 40:

De meest oostelijk kelderruimte met tongewelf.

Hanssum 42:

Het exterieur van de op de bijgevoegde kaart aangegeven (hoofd)bouwmassa, de hijsinstallatie tegen de zijgevel en de kelders van het interieur.

Foto's

Hanssum 42 met de hijsinstallatie tegen de zijgevel en het kelderluik toegang tot de voorraad kelders

Kelder Hanssum 42

Kelder Hanssum 42

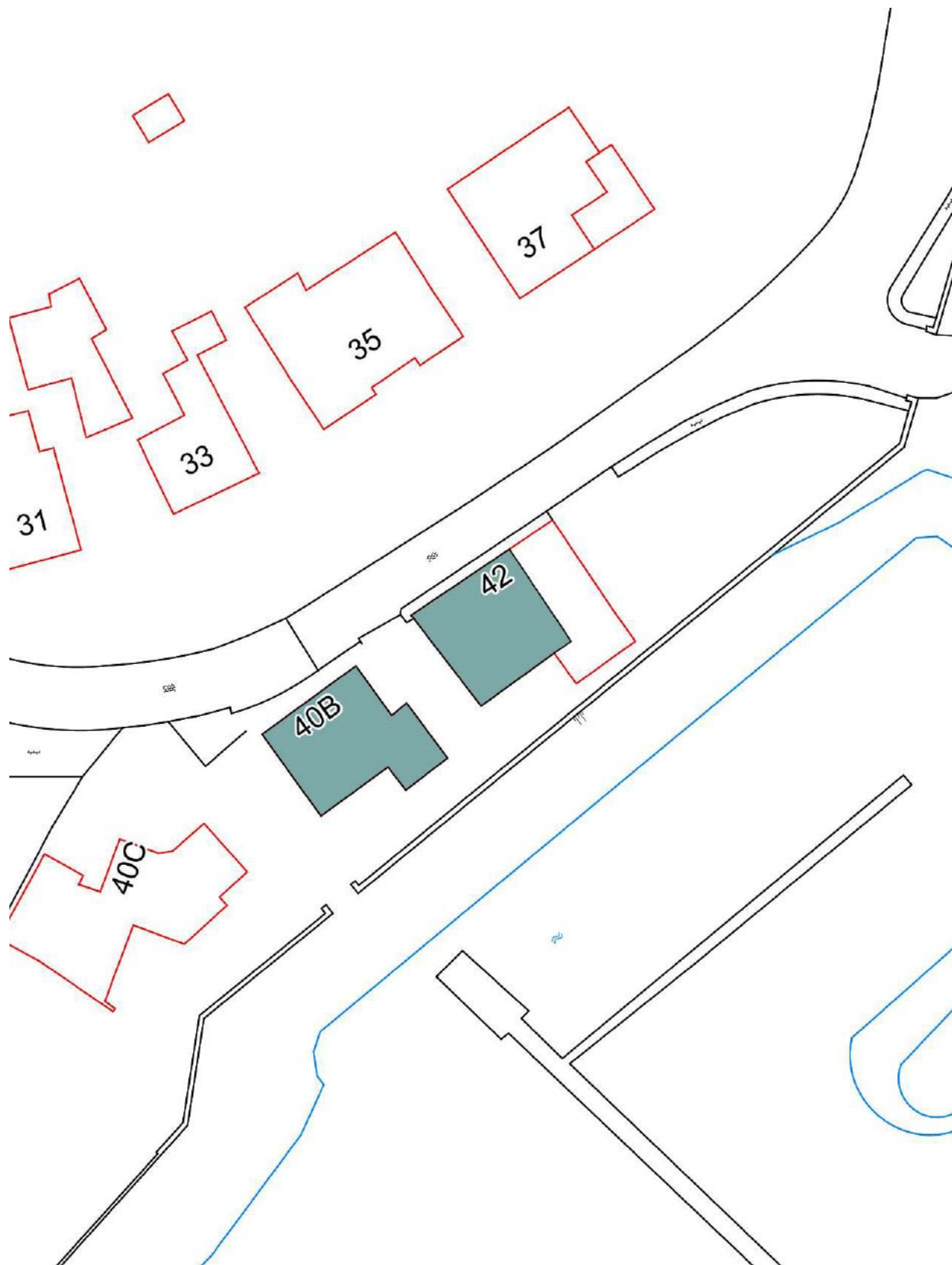

De oostelijke kelderruimte van Hanssum 40b

Kaart met bescherming

luchtfoto

Kaart met bescherming